

Poslopje je ozaljšano s prekrasnim stebri in podobami. Gledališčni prostor ima 4 galerije in je odmerjen za 3000 ljudi. Slog te orjaške zgrade se ne dá lahko imenovati; neka zmes romanska in bizantinska je. Vsa osnova s svojimi prostornimi hodišči pri tleh, na katere se naslanjajo nadstropja, kaže, da se stavbeni umetelniki naših dni vračajo zopet nekako nazaj v starodavne čase; da pa zidarska izpeljava vstreza tirjatvam novejše dôbe, to se umeje samo o sebi. Načrt k temu velikanskemu in jako umeteljno sestavljenemu poslopji sta naredila stavbenika van de Nüll in Siccardsburg.

Na vernih duš dan.

Anička in Pepinka ste bile sestri, kakoršnih se malo najde med otroci. Ljubile ste se s pravo otročjo ljubeznijo; jedne misli in jednega srcá ste bile. Kdor ju je videl, rekel je, da ste dve cvetici, vzraščeni na jednom stebelu. Kadar je v zvoniku zazvonilo „zdravo Marijo“, povzdignile ste obé svoji nežni, nedolžni ročici, ter ste tako lepo molile, da ju je bilo le veselje gledati. Tudi ste rade prepevale kratke pesence in gledale knjižice s podobami, ki so jima jih oče kupili. Igrače ste imele vedno jednake, ter se niste nikoli kregale ali sprle zaradi njih, kajti njiju sestrina ljubezen ni poznala nobene nevošljivosti. To otročjo ljubezen in složnost, ki se redko nahajate pri otrocih, hotel je njiju oče poskušati. V ta namén jima kupi veliko in krasno punčiko. Anička in Pepinka ste očetovo skušnjo dobro prestale. Oskrbovale ste punčiko in se igrale ž njo v največje veselje njiju staršev. Prepira med njima ni bilo nikoli. Da bi se vendar časi jedna ali druga sama igrala s punčiko, dogovorile sta se, da jo bo jeden dan imela ta, drugi dan zopet druga. In tako je tudi bilo. Jeden dan je punčika jedla z Aničko in tudi spala pri njej v njenej posteljici, a družega dné je bila zopet ravno tako postrežena od Pepinke. Takó se je godilo od dné do dné. Prigodilo se je pa necega dné, da je Anička hudo zbolela. Njena sestra Pepinka je vedno sedela pri njenej posteljici in jej punčiko dajala rekoč: „Ná, Anička, vzemi punčiko, jaz jo tebi prepustim! Kadar ozdraviš, punčika bodi samo tvoja!“ Tudi starši so si mnogo prizadejali, da bi Anička zopet ozdravela. Noč in dan so jej stregli, in tudi po zdravniku so poslali, da bi pomagal bolnej Anički k ljubemu zdravju. A bilo je vse zamán. Ljubemu Bogu v nebesih se je zazdélo, da je poklical dobro in pridno Aničko k sebi v nebesa, da bi se ondu igrala z njegovimi angelčki v rajskem veselji. In Anička je morala — — umreti! Smrt, to je pač nekaj strašnega za človeka, kadar mu pobere to, kar mu je najljubšega na tem bornem svetu! — O da bi vi otroci znali, kako se je Pepinka jokala po svojej ljubej sestrici. Tudi oče in mati sta veliko žalosti in britkosti pretrpela po izgubi svoje ljubeznjive hčerke. — Pepinka je večkrat očitala punčiki, kako trdosrčna je, ker ne žaluje po umrlej Anički.

Prišel je dan vernih duš, — dan, ko se vsak spominja svojih preljubih rajceih ter njihove grobove z vencí in jesenskimi cveticami nakituje, kar je gotovo znamenje ljubezni in spoštovanja do njih. Ta dan je šla tudi Pepinka s svojo punčiko na pokopališče, kjer je v hladnej gomili počivala nje preljuba sestra Anička. Šla je, da porosí nje gomilo s solzami ljubezni ter jej po-

kaže, kako še vedno bije nje srcé v sladkih čutilih do nje, s katero je delila veselje in žalost v svojih otročjih letih. Ko se je na grobu preljube sestrice britko izjokala, vzela je punčiko v naročje in jej dejala: „Preljuba moja punčika, ti si drag spominček moje rajнке Aničke, ti me si tako tesno vezala na njeno srcé, ko je še živela. Ona te je imela takó rada, kakor te imam jaz, ter te gotovo pogreša posebno zdaj, ko moram jaz domóv k svojim staršem. Ostani toraj ti pri njej, da jej poveš, kako se mi srcé solzí, da nimam več svoje preljube sestre Aničke. Punčika, to se vé, ni se branila in rada je izpolnila Pepinkino željo. Pepinka jo je posadila na Aničkin grob takó, da je s hrbtom slonelá na lesen križec a z glavo je bila pripognena k zemlji, da bi se lože mogla pogovarjati z Aničko, ki je ležala pod hladno prsteno gomilo. To storivši, ločila se je s težkim srcem od svoje preljube sestrice.

Pepinka je mislila, da je sama na pokopališči in da je nihče ne vidi. Ali temu ni bilo takó. Ne daleč od Aničkinega groba, takój pri vratih, ko se pride na pokopališče, klečalo je na grobu svojih rajncih staršev ubožno dekletce, — sirota brez očeta in matere. Vi otroci pač še ne veste kako britko je biti samemu na svetu — samemu brez očeta in matere, ter nikogar ne imeti, ki bi skrbel za vas, kadar ste lačni, in bi vas oblekel, kadar vas zebe, nikogar ne imeti, ki bi vam postiljal mehko posteljico in bi vam poljuboval nežna lica, predno se vležete k sladkemu počitku. To vedó samo óni ubogi otročiči, ki v raztrganej obleki, s solzami v očéh, drhtajoč od mraza klečé na vrnih duš dan na grobu preljube matere in druzega očeta! Takó je tudi ubogo dekletce — sirota brez očeta in matere — klečalo na grobu svojih rajncih in molilo za preljube starše. — Vreme je bilo megleno in neprijetno, a na večer je bríl mrzel veter, začelo je snežiti in deževati ob enem. Kmalu se je vlegla črna temá po vsem pokopališči.

V hiši Pepinkinih staršev je bila ravno večerja na mizi, da stopi ubogo blede dekletce v hišo s punčiko v naročji. Bila je óna sirota, ki smo jo ravno poprej videli na pokopališči moliti za svoje rajнке starše. Ko Pepinka ugleda to ubogo dekletce, bilo jej je, kakor bi videla svojo rajnko sestro Aničko s punčiko v naročji. Takój jej teče naproti, ali — videla je, da se vará. To ni bila Anička, nego ubožno dekletce, ki jo takó-le nagovori: „Utoláži se Pepinka, jaz ti prinesem punčiko nazaj, katero si na pokopališči popustila. Zeló grdo vreme je zunaj in škoda bi bilo lepe obleke, ki jo ima tvoja punčika. Sestra Anička se ti lepo zahvaljuje za tvojo ljubezen, katero si jej pokazala s tem, da si jej položila tako lepo darilo na njen grob. Ali óna pač ne potrebuje več tvoje punčike, ker ona je zdaj v veselej družbi božjih angelčkov v nebesih. Vedno gleda doli na tebe, govoreč ti, da ubogaj svoje dobre starše ter jim delaj veselje, ker si zdaj ti njih jedina hčerka, njih jedino veselje in tolažba.“ — Ko je Pepinka ubozemu dekletcu malo bolj pogledala v lice, zapazila je v njenih očéh óno isto prijaznost in ljubeznjivost, kakoršno je imela njena rajnka sestra Anička. Bila jej je po vnanjem lieu zeló podobna. Zato pa je Pepinka veselo vzkliknila, ko si je siroto Marjetico — takó je bilo zapuščenemu dekletcu imé — natančneje ogledala: „Preljuba moja prijateljica! da-si te še ne poznam, vendar si mi ljuba in draga, ker vem, da te je moja sestrica Anička meni v tolažbo po-

slala. Ljuba in draga si mi pa tudi še posebno zató, ker si mojej rajnej sestri takó zeló podobna. Bodi od sih dob moja tovarišica in punčiko hočeve obé imeti, skupaj jo hočeve oskrbovati in se skupaj z njo igrati.“

Vse to so Pepinkini starši videli in slišali, ter so bili zeló ganeni. Sklenili so ubogo siroto pri sebi obdržati in jo mesto umrle Aničke za svojega otroka vzeti. To se je tudi zgodilo. Pepinka in Marjetica ste pozneje skupaj v šolo hodile ter se ondu prav pridno učile. To je delalo Pepinkinim staršem mnogo veselja in večkrat so dejali: „Naša Anička je gotovo vesela v nebesih, da je njena punčika, ta njeni mali spominek na zemlji, osrečil ubogo Marjetico, ki nam je ravno tako ljuba, kakor da bi bila naša prava hčerka!“

Josip Vidic.

Iz ruske zgodovíne.

Od 1087. do 1093. léta.

(Po Nestoru.)

V 1087. in 1088. léto je cérkev svetega Mihaela v samostanu Vsevládovem posvétel metropolit Ivan, a igúmenstvo tega samostana je tedaj držal Lazar. V tem létu je Svetopolk iz Novega Grada šel v Turov na knéženje. To léto je tudi umrl Nikon, péčerskega samostana igúmen, a Bolgári so vzeli Múrom.

V 1089. léto je šla Janjka v Grke, hčí Vsevládova, rečena poprój, in privédla je metropolíta Ivana skopca; a vsi ljudjé so dejáli, videvši ga: „evo, náv (duh) je prišel!“ Ta mož nij bíl knjížen, nego uma prostega in prostorék. V to léto je Prejéslavsko cérkev svetega Mihaela posvétel Efrem, te cérkve metropolit, katero je on sezídal, da je bila velíka, kajti bila je metropolija poprój v Prejéslavlji, in pristrójil jo je z velíko prístroje ter ukrásil z vsako krasoto in cerkvenimi posódami. Ta Efrem je bil tudi skopec, visocega telesa, in vzdignil je mnogo zidánja: dokončavši cérkev svetega Mihaela je zalóžil cérkev na vratih gradnih v imé svetega mučenika Teodora, in potlej svetega Andreja cérkev od vrat stráni, ter stvóril je kaméno poslópje kopélno, česar poprój nij bilo v ruskej zemlji. Tudi kamén grad je zalóžil od cerkve svetega mučenika Teodora, ter ukrásil Prejéslavski grad s cerkvénim in drugačnim zidánjem.

V 1091. léto je bilo známenje v solnci, kakor da bi mu bilo poginiti, in malo ga je bilo ostalo; kakor mésec je bilo, v 2. uro dné, méseca maja 21. dan. — V to léto je Vsévlad zver lovil za Višegradom, a kadar so bili zastavili mréže in kličáni (gonjáči) zavpíli, spade prevelíka zmíja (kača) od nebes, in preplašili so se vsi ljudjé. Ob tem časi je tudi zemlja stóknila, kar so mnogi slišali. To léto se je v Rastovu pokazal vólhev (čarodój), kateri je skóraj pogínil.

V 1092. léto je predívno čudo bilo v Platsku. Slišalo se je po noči bobnéenje, vzdihováli so po ulicah bési (zlódeji), tekajóč, kakor ljudjé. Ako je kdo prišél iz hramíne, hotédč vídeti, naglo so ga bési skriváj raníli; a s tega so ljudjé umírali ter nijso sméli iziti iz hramov. Poznéje so se začéli po dnevi javljati; a nij bilo vídeti njih samih, nego le njih kónj kopíta, in